

Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije
i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina
ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine

Broj: 05/6-50-15-27-39-5/19
Sarajevo, 11. 3. 2019. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

ZASTUPNIČKI DOM
DOM NARODA

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

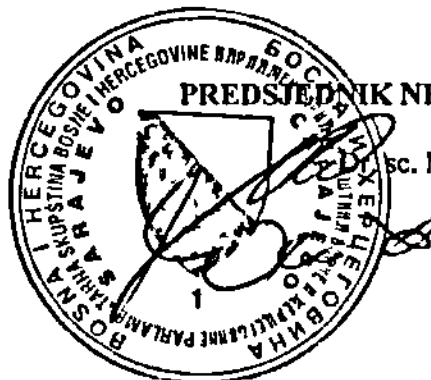
PRIMLJENO 11-03-2019			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
0102-5018		548	119

PREDMET: Dostava Izvješća o radu za 2018. godinu

Poštovani,

Na temelju članka 52. stavak (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 22/16) i članka 11. stavak (g) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 23/11), dostavljam vam Izvješće o radu za 2018. godinu na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

S poštovanjem,

sc. Mile Lasić

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije
i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina
ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine

Broj: 05/6-50-15-27-39-4/19
Sarajevo, 21 . 2. 2019. godine

IZVJEŠĆE

**o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju
kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud
Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom
Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i
Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine
za 2018. godinu**

Veljača 2019. godine

SADRŽAJ

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE	3
POGLAVLJE II. NADLEŽNOSTI NEOVISNOG POVJERENSTVA	4
POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEOVISNOG POVJERENSTVA U 2018. GODINI.....	5
Odjeljak A. Realizacija zadataka održavanjem sjednica Neovisnog povjerenstva.....	6
1. Usvajanje Izvješća o radu Neovisnog povjerenstva za 2017. godinu.....	7
2. Financijsko poslovanje Neovisnog povjerenstva.....	7
Odjeljak B. Posjeti Neovisnog povjerenstva kazneno-popravnim zavodima.....	8
1. Najavljeni posjet KPZ-u Zenica	8
2. Najavljeni posjet KPZ-u Banja Luka.....	12
3. Najavljeni posjet KPZ-u Mostar.....	16
Odjeljak C. Javnost rada	20
Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu	21
POGLAVLJE IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE.....	21
a) Zaključna razmatranja.....	21
b) Preporuke.....	23

Na temelju članka 52. stavka (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16) i članka 2. stavka (6) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine, Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine na 39. sjednici, održanoj 21. 2. 2019., usvojilo je i Parlamentarnoj skupštini BiH podnosi sljedeće

IZVJEŠĆE

o radu Neovisnog povjerenstva za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine za 2018. godinu

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Neovisno povjerenstvo za praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno zakonu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Neovisno povjerenstvo) uspostavljeno je sukladno članku 41a. stavak 2. Zakona BiH o izvršenju kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 13/05, 53/07, 97/07 i 37/09) kao neovisno tijelo Parlamentarne skupštine BiH.

Neovisno povjerenstvo ima pet članova koji su imenovani na mandat od pet godina odlukom Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 96/15 i 50/17), i to:

1. dr. sc. Mile Lasić, predsjednik Neovisnog povjerenstva,
2. Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva,
3. Brana Spasojević, druga zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva,
4. Aleksandar Faladžić, član Neovisnog povjerenstva, i
5. Vedad Gurda, član Neovisnog povjerenstva.

Neovisno povjerenstvo u svojem je radu neovisno prema važećim domaćim propisima i međunarodnim pravnim instrumentima. Sva nadležna tijela, institucije i ustanove u Bosni i Hercegovini, pravne i fizičke osobe, dužne su Neovisnom povjerenstvu dati sve podatke i informacije, osigurati i dati sve materijale bitne za njegov rad, te pružiti svu pomoć potrebnu za nesmetano i zakonito postupanje Neovisnog povjerenstva iz njegovog djelokruga. Neovisno povjerenstvo djeluje isključivo na profesionalnim osnovama, ne zastupajući, ne štiteći niti podrivajući interese bilo koje političke stranke, registrirane organizacije ili udruge ili bilo kojeg konstitutivnog naroda ili pojedinca u Bosni i Hercegovini. Članovi Neovisnog povjerenstva rade na sjednicama i operativno na terenu u kazneno-popravnim i drugim ustanovama na teritoriju Bosne i Hercegovine u kojima su zatvorene ili pritvorene osobe.

Sukladno članku 52. stavak (7) Zakona BiH o izvršenju kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16), uspostavljen je mehanizam dostave izvješća o radu Neovisnog povjerenstva entitetskim ministarstvima pravde u BiH, što omogućuje bolji uvid u stanje u KPZ-ima i bolju realizaciju preporuka Neovisnog povjerenstva.

Kad su u pitanju njegove nadležnosti, Neovisno povjerenstvo donosi godišnji plan rada, financijski plan rada, godišnje izvješće o radu, izvješće o stanju i činjenicama utvrđenim nakon posjeta i kontrole u zavodima (ustanovama), odluke, zaključke i druge akte sukladno zakonu i svojem poslovniku.

POGLAVLJE II. NADLEŽNOST NEOVISNOG POVJERENSTVA

Sukladno članku 52. stavak (1) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16) te članku 10. Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva („Službeni glasnik BiH“, broj

23/11), temeljna nadležnost Neovisnog povjerenstva je praćenje uvjeta boravka u zavodima, postupanje i ostvarivanje ljudskih prava osoba koje izdržavaju kaznene sankcije i druge mjere koje je izrekao u kaznenom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom BiH ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud sukladno zakonu BiH.

Neovisno povjerenstvo može pratiti rad zavoda samostalno ili u suradnji s inspektorskim i drugim nadzornim tijelima. Također, može surađivati s međunarodnim i drugim ustanovama ovlaštenim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda sukladno zakonima i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Neovisno povjerenstvo daje preporuke nadležnim tijelima BiH u cilju podizanja standarda smještaja, poboljšanja postupanja i poštivanja ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije ili druge mjere, daje prijedloge i primjedbe koje se odnose na postojeće zakone ili druge propise utemeljene na zakonu iz područja izvršenja kaznenih sankcija, obavlja povjerljive razgovore s pritvorenicima ili zatvorenicima uz pristup svim zavodima, dostavlja izvješća upravniku zavoda i nadležnim ministarstvima pravde, prikuplja, obrađuje i potražuje podatke iz svoje nadležnosti te druge radnje iz područja neovisnog praćenja sukladno članku 52. stavak (7) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16).

S ciljem poduzimanja odgovarajućih radnji ili mjera, sukladno članku 52. stavak (11) Zakona BiH o izvršenju kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera – službeni pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16), podnosi godišnje izvješće o radu Parlamentarnoj skupštini BiH i Ministarstvu pravde BiH.

POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEOVISNOG POVJERENSTVA U 2018. GODINI

U ovom izvještajnom razdoblju Neovisno povjerenstvo realiziralo je planirane aktivnosti održavanjem sjednica i najavljenim posjetima kazneno-popravnim zavodima u BiH.

Također, sukladno Planu rada Neovisnog povjerenstva za 2018. godinu, dana 13. 12. 2018. odražen je sastanak s ministrom pravde BiH Josipom Grubešom i pomoćnikom ministra u Sektoru za izvršenje kaznenih sankcija i rad kaznene ustanove Mustafom Bisićem na temu puštanja u rad novoizgrađenog državnog zatvora, a nakog kojeg su članovi Neovisnog povjerenstva jednoglasno donijeli sljedeću

PREPORUKU

Vijeće ministara BiH treba poduzeti potrebne i konkretne aktivnosti na puštanju u rad novoizgrađenog Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine kako bi ova državna institucija od posebnog društvenog interesa bila stavljena u rad što prije, a najkasnije u drugoj polovici 2019. godine.

Preporuka je prosljeđena Vijeću ministara BiH.

Nadalje, u 2018. godini Neovisno povjerenstvo je, sukladno članku 10. stavak (1) točka e) Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva, održalo sljedeće sastanke:

Sastanak	Datum sastanka
Sastanak s izaslanstvom OESS-a, ODIHR-a (Odjel za demokratske institucije i ljudska prava) i Pododbora UN-a za sprječavanje mučenja i drugih svirepih, nečovječnih i ponižavajućih postupanja i kazni (SPT)	5. 2. 2018.
Sastanak s posebnim savjetnikom zajedničkog UN-ovog programa za HIV/AIDS (UNAIDS), prof. Michelom Kazatchkinom i njegovim izaslanstvom	4. 9. 2018.
Sastanak s izaslanstvom Europske komisije za stručnu procjenu u području zatvorskog sustava i prevenciju zlostavljanja u Bosni i Hercegovini	24. 9. 2018.

Odjeljak A. Realizacija zadataka održavanjem sjednica Neovisnog povjerenstva

Od 1. 1. 2018. do 31. 12. 2018. Neovisno povjerenstvo održalo je 12 sjednica, i to:

Sjednice	Datum održavanja sjednice
26. sjednica	29 01.2018. od 17.00 sati
27. sjednica	05.02.2018. od 18.00 sati
28. sjednica	26.03.2018. od 17.00 sati
29. sjednica	18.04.2018. od 17.00 sati
30. sjednica	15 05.2018. od 17 00 sati
31. sjednica	05.06.2018. od 17.00 sati
32. sjednica	12.07.2018. od 17.00 sati
33. sjednica	30.08.2018. od 17 00 sati
34. sjednica	24.09.2018. od 18.00 sati

35. sjednica	25.10.2018	od 17.00 sati
36. sjednica	15.11.2018.	od 17 00 sati
37. sjednica	13.12.2018.	od 17.00 sati

Na ovim sjednicama Neovisno povjerenstvo razmatralo je i usvojilo ukupno 56 točaka dnevnog reda, a pod tekućim pitanjima razmatrano je 16 podtočaka. Usvojena su tri zaključka i jedna preporuka. Obradeno je i pripremljeno 63 akata i predmeta koji su otpremljeni na određene adrese (upravama KPZ-ova, Ministarstvu pravde BiH, entitetskim ministarstvima pravde, određenim zatvorenicima i pritvorenicima u KPZ-ima i sl.). Također, Neovisno povjerenstvo je u izvještajnom razdoblju razmatralo i pristigle pritužbe zatvorenika i pritvorenika iz nadležnosti ovoga tijela, kojih je u izvještajnom razdoblju bilo ukupno 15, što je zahtijevao pismenu korespondenciju s odgovarajućim KPZ-om i nadležnim ministarstvima.

Jednoglasno su usvojeni zapisnici sjednica, te izvješća o obavljenim posjetima kazneno-popravnim zavodima koja su prikazana u Odjeljku B. *Posjeti Neovisnog povjerenstva kazneno-popravnim zavodima u BiH.*

1. Usvajanje Izvješća o radu Neovisnog povjerenstva za 2017. godinu

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH je na 60. sjednici, održanoj 18. 4. 2018., usvojio Izvješće o radu Neovisnog povjerenstva za 2017. godinu s prve tri preporuke iz Izvješća, a Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je na 39. sjednici, održanoj 15. 5. 2018., usvojio Izvješće o radu Neovisnog povjerenstva za 2018. godinu s preporukama iz Izvješća.

2. Financijsko poslovanje Neovisnog povjerenstva

Odlukom Zajedničkog povjerenstva za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH o naknadama za rad u Neovisnom povjerenstvu, broj: 03/5-50-14-11-11,9/16 od 14. 6. 2016., utvrđena je naknada članovima Neovisnog povjerenstva u mjesečnom iznosu od jedne osnovice za obračun plaće zaposlenim u institucijama BiH, što iznosi oko 475 KM. Član Neovisnog povjerenstva ima pravo na naknadu samo ako je nazočan sjednici Neovisnog povjerenstva.

Financijski plan i program Neovisnog povjerenstva za 2019. godinu utvrđen je i jednoglasno usvojen na 32. sjednici, održanoj 12. 7. 2018.:

- putni troškovi 15.000,00 KM
- ugovorene i druge usluge 41.000,00 KM.

Financijski plan i program Neovisnog povjerenstva za 2019. godinu je, sukladno Poslovniku o radu Neovisnog povjerenstva, proslijeđen Zajedničkom povjerenstvu za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH. Članovi Zajedničkog povjerenstva za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH su osobnim izjašnjanjem dana 16. 7. 2018., 17. 7. 2018. i 19. 7. 2018. donijeli odluku kojom se odobrava Financijski plan i program Neovisnog povjerenstva za 2019. godinu, broj: 03/5-50-14-11-30,4/18, veza broj: 05/6-50-13-27-32-4/18 i broj: 03/5,05/6-16-1-1617/18 od 19. 7. 2018.

Odjeljak B. Posjeti Neovisnog povjerenstva kazнено-popravnim zavodima u BiH

U 2018. godini (od 1. 1. do 31. 12.) Neovisno povjerenstvo obavilo je tri najavljena posjeta kazнено-popravnim zavodima, i to

Posjeti	Datum posjeta
Najavljeni posjet KPZ-u Zenica	15. 5. 2018.
Najavljeni posjet KPZ-u Banja Luka	25. i 26. 10. 2018.
Najavljeni posjet KPZ-u Mostar	15. i 16. 11. 2018.

O ovim posjetima sastavljena su izvješća koja su jednoglasno usvojena na sjednicama Neovisnog povjerenstva. Neovisno povjerenstvo je za svaki posjet usvojilo posebno izvješće o utvrđenom stanju i činjenicama, a čiji su sastavni dio i primjedbe upućene zavodskom osoblju odnosno zavodu. Sukladno Poslovniku o radu, primjerci izvješća dostavljeni su zavodima, s preporukama i rokovima za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti, te Ministarstvu pravde BiH koje Neovisnom povjerenstvu pruža stručnu pomoć u radu, kao i entitetskim ministarstvima.

1. Najavljeni posjet KPZ-u Zenica

Najavljeni posjet Kazнено-popravnom zavodu Zenica obavljen je 5. 6. 2018. Posjet su obavili: Mile Lasić, predsjednik Neovisnog povjerenstva, Azra Alajbegović, prva zamjenica

predsjednika Neovisnog povjerenstva, Brana Spasojević, druga zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva, Aleksandar Faladžić i Vedad Gurda, članovi Neovisnog povjerenstva, te Ivana Lovrić, tajnica Neovisnog povjerenstva.

Povod za navedeni posjet bile su pisane predstavke zatvorenika M. J.-a i E. B.-a.

Prije samog razgovora sa zatvorenicima, članovi Neovisnog povjerenstva obavili su razgovor s upravom Kazneno-popravnog zavoda Zenica: Redžom Kahrićem, ravnateljem, i Hidajetom Jabandžićem, pomoćnikom ravnatelja za zdravstvenu zaštitu, koji su ukratko upoznali članove Neovisnog povjerenstva sa stanjem u Kazneno-popravnom zavodu Zenica.

Naglasili su da je u ovome zavodu trenutačno smješteno 5 pritvorenika i 65 zatvorenika koje je osudio Sud BiH.

Istaknuli su i da, za razliku od prošlog posjeta Neovisnog povjerenstva, u Kazneno-popravnom zavodu Zenica nema maloljetnih osoba jer su u veljači 2018. njih osam izmješteni u Kazneno-popravni zavod Orašje, kao i 16 forenzičkih pacijenata (zatvorenika) izmještenih u Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac. Upraznjene prostorije su, u dogovoru s Federalnim ministarstvom pravde, dodatno renovirane u svrhu proširenja, tj. dobivanja novih 57 mjesta za pritvorenike, u što je uloženo oko 20.000 KM.

U razgovoru s članovima Neovisnog povjerenstva ravnatelj je istaknuo da je veliki problem ovoga zavoda nedostatak zatvorskih policajaca, a njih u ovome trenutku nedostaje 30-ak. Samo od početka 2018. godine u mirovinu je otišlo sedam zatvorskih policajaca, a četiri ih je podnijelo zahtjev za sporazumni raskid ugovora radi odlaska u druge zemlje.

Također je veliki problem nedostatak pritvorskih smještajnih jedinica. U ovome zavodu je trenutačno u pritvoru 95 osoba, a smještajni kapacitet iznosi 45. Puštanjem u rad državnog zavoda očekuje se da će uvelike biti riješen ovaj problem.

Istaknuli su i da je u Kazneno-popravnom zavodu Zenica trenutačno zaposlen samo jedan psiholog na 750 zatvorenika, te je potrebno primiti barem još dva psihologa i jednog socijalnog djelatnika.

II. Predstavka zatvorenika M. J.-a

Dana 8. 5. 2018., 10. 5. 2018. i 23. 5. 2018. Neovisnom povjerenstvu se pismenim putem obratio M. J., zatvorenik u Kazneno-popravnom zavodu Zenica. Kako navodi u svojim predstavkama, žali se na upravu Kazneno-popravnog zavoda Zenica što se na razne načine krše njegova ljudska prava. Također se žali što je dva puta nepravедno kažnjen, pri čemu mu je određena mjera samice. Za jedan od primjera nepravde koja mu je učinjena navodi da je

stražar ušao u ćeliju u kojoj je boravio s još dvojicom zatvorenika i naredio da pokaže što je na CD-u koji je imao u ćeliji. Odbio je to tvrdeći da su na CD-u fotografije njegove supruge i sina, te nipošto nije želio da ih vide drugi zatvorenici jer je to za njega ponižavajuće. Zato je slomio CD. Nakon toga ga je, zbog odbijanja naredbe i lomljenja CD-a, Disciplinsko povjerenstvo kaznilo na pet dana samice. Smatra da Disciplinsko povjerenstvo nije imalo pravo kazniti ga te traži poništenje presude i isplatu 5.000 KM odštete i 10.000 KM zbog toga što je bio u skupini C i nije mogao vidjeti sina u sklopu restoranskog posjeta.

Nadalje se žali što ga uprava Kazneno-popravnog zavoda već tri mjeseca drži u sobi punoj vlage, čime mu je narušeno zdravstveno stanje.

U razgovoru članova Neovisnog povjerenstva sa zatvorenikom M. J.-om konstatirano je da zatvorenik ostaje pri navodima iz predstavke. Istaknuo je da su mu ugrožena ljudska prava jer je trenutačno smješten u paviljonu IV. na prvom katu, ali odbija taj smještaj zbog vlage i smatra da je time ugroženo njegovo zdravstveno stanje. Zbog toga disciplinsko povjerenstvo ponovno razmatra njegov slučaj i trenitačno ima samo sat vremena za šetnju.

Zatvorenik je upoznao članove Neovisnog povjerenstva kako ima informaciju da bi mogao biti izručen državi gdje bi mu se moglo suditi za isto kazneno djelo za koje sada izdržava kaznu zatvora. Zbog toga bi zatvorenik bio spreman nekoga ozlijediti ili čak počinuti i teže kazneno djelo kako bi spriječio potencijalno izručenje. Zbog takvih misli traži da bude sam u sobi kako ne bi mogao nauditi drugima.

U nastavku razgovora s članovima Neovisnog povjerenstva istaknuo je nezadovoljstvo tretmanom u postupku resocijalizacije i odnosom odgajatelja prema njemu.

Radi provjere navoda iz predstavke, članovi Neovisnog povjerenstva ostvarili su uvid u dosje podnositelja te su obavili razgovor s njegovim odgajateljem.

U razgovoru Muamerom Mehićem, odgajateljem M. J.-a, imenovani je naveo da de slučaj s CD-om koji zatvorenik navodi u svojoj predstavci dogodio prije godinu i pol, te da je sasvim osnovano kažnjen na boravak u samici jer je odbio naredbu. Također je u vrijeme posjeta Neovisnog povjerenstva u tijeku i novi disciplinski postupak protiv zatvorenika M. J.-a jer je ponovno odbio naredbu (ne želi boraviti u sobi u paviljonu IV.). Primjedbu zatvorenika M. J.-a da ima samo sat vremena za šetnju uprava Zavoda je smatrala netočnom, zbog čega će Neovisno povjerenstvo prilikom sljedećeg posjeta Zavodu obaviti dodatnu provjeru.

Na temelju navedenoga Neovisno povjerenstvo zaključilo je da je većina navoda iz predstavke M. J.-a neutemeljena. Naime, imenovani je u konkretnom slučaju odbio postupiti po naredbi službene osobe, što je, sukladno Zakonu Bosne i Hercegovine o izvršenju

kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera (u daljnjem tekstu: ZIKS BiH), kao i Pravilniku o kućnom redu, jedan od teških disciplinskih prekršaja te osnova za disciplinsko kažnjavanje.

III. Predstavka zatvorenika E. B.-a

Dana 17. 4. 2018. i 7. 5. 2018. Neovisnom povjerenstvu se pismenim putem obratio E. B., zatvorenik u Kazneno-popravnog zavodu Zenica. Zatvorenik u svojim predstavkama navodi da su mu ugrožena ljudska prava iz članka 52. ZIKS-a BiH, te moli da ga se posjeti.

U razgovoru s članovima Neovisnog povjerenstva zatvorenik E. B. je istaknuo kako je u više navrata pisao upravi Kazneno-popravnog zavoda Zenica navodeći da se psihički ne osjeća dobro, te da uprava i osoblje Zavoda konstantno krše njegova ljudska prava i zlostavljaju ga. Iz tih razloga želi biti podvrgnut psihijatrijskom vještačenju i, u slučaju utvrđivanja da je duševno bolestan, premješten u bolnicu na Sokocu (Zavod za forenzičku psihijatriju), a u suprotnome u Kazneno-popravnog zavod Foča. Ističe da mu se konstatno krše njegova ljudska prava, da mu ne daju raditi i da su mu uskraćene sportske aktivnosti. Također se žali na ishranu u zavodu jer je jednolična i nekalorična. Istaknuo je nezadovoljstvo tretmanom odgoja i resocijalizacije tvrdeći da nikad nije upoznao psihologa. Iz svih navedenih razloga traži premještaj iz Kazneno-popravnog zavoda u Zenici u neku nadležnu ustanovu u Republici Srpskoj.

Radi provjere navoda iz predstavke, članovi Neovisnog povjerenstva ostvarili su uvid u dosje podnositelja i obavili razgovor s njegovim odgajateljem.

U razgovoru s Muamerom Mehićem, odgajateljem E. B.-a, imenovani je istaknuo da zatvorenik E. B. odbija provođenje tretmana i ne želi razgovor s odgajateljem, da je odbio raditi kao redar u paviljonu IV., čime bi ispunio uvjete za šetnju od tri sata na dan, te da je sklon tužiti službene osobe, osobito iz osiguranja.

Na temelju navedenoga Neovisno povjerenstvo nije moglo utvrditi osnovanost predstavke ni povredu ljudskih prava E. B.-a. Naime, nisu uvrđeni bilo kakvi primjeri mučenja ili nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, kao niti slučajevi diskriminacije zabranjeni odredbama članka 52. ZIKS-a BiH, a na koje se poziva podnositelj predstavke. Neovisno povjerenstvo primjećuje kako se osobi na izdržavanju kazne zatvora postupci zavodskog osoblja u pojedinim slučajevima mogu činiti nečovječnima ili ponižavajućim, no takva naredbodavna postupanja u konkretnom zatvorskom ambijentu nužna su radi ostvarivanja potrebnog reda i discipline u zavodu, kao legitimnog cilja koji je predviđen i dozvoljen odredbama članka 52. ZIKS-a BiH.

Također, Neovisno povjerenstvo konstatira da nema zakonske osnove niti je ovlašteno naložiti predloženo psihijatrijsko vještačenje podnositelja predstavke, kao ni njegov premještaj u neku od nadležnih ustanova u Republici Srpskoj.

Na temelju naprijed navedenoga Neovisno povjerenstvo donosi sljedeće preporuke:

1. Vlada Federacije BiH i Federalno ministarstvo pravde trebaju izdvojiti finansijska sredstva za dodatna ulaganja u poboljšanje smještajnog ambijenta i enterijera, proširenje ili rasterećenje pritvorskih smještajnih kapaciteta u Kazнено-popravnom zavodu Zenica.
2. Federalno ministarstvo pravde treba poduzeti aktivnosti u cilju popune nedostajęeg broja pripadnika sluębe osiguranja (zatorskih čuvara) te zapošljavanja dva psihologa i jednog socijalnog djelatnika.
3. Uprava Kazнено-popravnog zavoda Zenica treba obratiti pozornost na navode zatvorenika M. J.-a u vezi s njegovim duęevim stanjem te posebno obratiti pozornost na sigurnost osoblja i zatvorenika koji su u kontaktu s njim.

2. Najavljeni posjet KPZ- Banja Luka

Najavljeni posjet Kazнено-popravnom zavodu Banja Luka obavljen je 25. i 26. 10. 2018. Posjet su obavili: Mile Lasić, predsjednik Neovisnog povjerenstva, Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva, Brana Spasojević, druga zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva, Aleksandar Faladžić i Vedad Gurda, članovi Neovisnog povjerenstva, te Vladana Savić, stručna savjetnica u Sektoru za druga parlamentarna tijela Parlamentarne skupštine BiH.

Tijekom posjeta obavljen je razgovor sa zamjenikom ravnatelja Radenom Vujasinom, pomoćnicom ravnatelja za tretman Nadom Đojić, zamjenikom pomoćnika ravnatelja za osiguranje Dejanom Gligićem i pomoćnicom ravnatelja za zdravstvenu zaštitu Jadrankom Milinković Zmijanjac.

Prema izjavi zamjenika ravnatelja, ukupni smještajni kapacitet KPZ-a Banja Luka iznose 484 mjesta, od toga: odjel pritvora 116 mjesta, paviljon 266 mjesta, prijemno-otpusni odjel 42 mjesta, odjel odgojno-popravnog doma 20 mjesta, poluotvoreni odjel u Trnu 12 mjesta, stacionar 6 mjesta i odjel pojačanog nadzora 22 mjesta.

Na dan posjeta članova Neovisnog povjerenstva u Kazneno-popravnom zavodu Banja Luka ukupno je bilo smješteno **219** zatvorenika, što se vidi iz sljedećeg tabličnog prikaza:

KATEGORIJA	PREMA EVIDENCIJI	ZAVOD		IZVAN ZAVODA				
		U USTANOVIMA	EKONOMIJA, FARMA, UGOSTITELJSTVO	PRIVREMENO U KPZ FOČA U POSEBNOM REŽIMI	POGODNOSTI IZVAN USTANOVE	PREKID IZDRŽAVANJA KAZNE	BOLNIČKO LIJEČENJE	BJEKSTVO
ZATVORENICI	177	154	12	/	2	2	1	6
ZATVORENICE	/	/	/	/	/	/	/	/
PREKRŠAJNO KAZNJENA OSOBA	/	/	/	/	/	/	/	/
MALOLJETNIČKI ZATVOR	/	/	/	/	/	/	/	/
ODGOJNO-POPRAVNI DOM	1	1	/	/	/	/	/	/
PRITVORENICI	40	40	/	/	/	/	/	/
PRITVORENICE	1	1	/	/	/	/	/	/
MALOLJETNI PRITVORENICI	/	/	/	/	/	/	/	/
MALOLJETNE PRITVORENICE	/	/	/	/	/	/	/	/
UKUPNO	219	196	12	/	2	2	1	6
		208		11				
219								

U Zavodu je u vrijeme posjeta bilo ukupno **28** zatvorenika kojima je kaznenu sankciju izrekao Sud BiH. Jedan zatvorenik kojemu je kaznu izrekao Sud BiH je u bjekstvu. Nije bilo pritvorenika koje je uputio Sud BiH.

Trenutačno su na izdržavanju kazne u Kazneno-popravnom zavodu Banja Luka i dva strana državljanina - Crne Gore i Narodne Republike Kine, te je diplomatsko-konzularnim predstavnicima njihovih zemalja omogućeno da ih posjete.

Obavljanjem pregleda konstatirano je da za sve zatvorenike kojima je kaznenu sankciju ili mjeru izrekao Sud BiH postoje uredni uputni akti suda ili rješenje o određivanju ili produljenju pritvora, a koji se zajedno s ostalim važnijim dokumentima drže u dosjeima zatvorenika.

U razgovoru članova Neovisnog povjerenstva i uprave Kazneno-popravnog zavoda Banja Luka istaknut je i problem nezadovoljstva osuđenika za kaznenog djela ratnog zločina koji

izdržavaju kaznu u KPZ-u Banja Luka jer nisu u istom položaju kao osuđenici koji izdržavaju kaznu po presudi Haškog suda u smislu dobivanja uvjetnog otpusta. Naime, većina „haških“ osuđenika dobiva uvjetni otpust nakon izdržavanja 2/3 kazne, što nije slučaj s osuđenicima po presudama Suda BiH, te bi u idućem razdoblju trebalo raditi na usklađivanju propisa kako bi osuđenici bili u istom položaju. Također, treba imati u vidu i različito uređeno pravo osuđenika na dopust, blagdane i druge pogodnosti, ovisno o tome odnosi li se na njih Zakon o izvršenju kaznenih sankcija BiH ili entitetski zakon.

Osim toga, istaknuli su znatna unaprjeđenja u Kazнено-popravnom zavodu Banja Luka u pogledu obavljanja radnih zadataka i osiguranja kvalitetnih uvjeta za život i rad osoba lišenih slobode. Ustanova je u protekle četiri godine osigurala uvjete koji su sukladni s mjerodavnim međunarodnim standardima, a posebno s Europskim zatvorskim pravilama. Provedene su značajne kapitalne investicije: izgradnja vanjske prijavnice za pretragu stvari i osoba, rekonstrukcija i izgradnja prijemno-otpusnog odjela i odjela pritvora, te sanacija unutrašnjosti u paviljonu za zatvorenike. Uspostavljen je otpusni odjel u svrhu ostvarivanja potpunijeg postupka resocijalizacije i kvalitetnijeg postpenalnog prihvata zatvorenika, čime je ispunjena preporuka Vijeća Europe o društvenoj reintegraciji zatvorenika.

Naglasili su da je uprava Kazнено-popravnog zavoda Banja Luka omogućila svim zaposlenicima Zavoda sudjelovanje na edukacijama i programima obuke u sklopu projekata Europske unije i Vijeća Europe.

Kad je u pitanju zdravstvena zaštita zatvorenika, u Zavodu su istaknuli da poseban problem predstavljaju nedovoljna sredstava za zdravstveno zbrinjavanje zatvorenika i nedostatak donacija. U odjelu za zdravstvenu zaštitu Kazнено-popravnog zavoda trenutačno su zaposleni jedan liječnik opće prakse i četiri medicinska tehničara, s tim što je novim pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta predviđeno šest medicinskih tehničara. Ovaj odjel ima dobru suradnju s lokalnim zdravstvenim ustanovama, pa tako psihijatar dolazi jednom tjedno, a stomatolog po potrebi u opremljenu stomatološku ordinaciju.

Neposrednim obilaskom KPZ-a Banja Luka konstatirano je sljedeće:

- Zatvorenici su smješteni u sobama čiji je kapacitet šest kreveta, a svaki zatvorenik ima svoj krevet i ormarić za osobne stvari.
- Higijenski uvjeti u sobama su zadovoljavajući, renovirani su sanitarni čvorovi.
- Zatvorenici imaju na raspolaganju dnevni boravak, koji je dovoljno velik za sve njih, a u kojem su stolovi i stolci, TV prijamnik, stol za stolni tenis, manja teretana i društvene igre. Također imaju na raspolaganju terene za košarku i odbojku te otvoreni bazen.

- Zatvorenici su, na osnovi dobrovoljnog rada, angažirani na sljedećim poslovima: u stolariji s rezbarijom, metalnom pogonu, elektroradnici, vodoinstalaterskoj radionici, automehaničarskoj radionici s pranjem vozila, tekstilnoj radionici, pekarnici, osuđeničkoj kuhinji, restoranu, kafiću, ekonomiji i pilani, zatim na cijepanju i rezanju ogrjevnog drveta, održavanju vanjskog i unutarnjeg kruga, održavanju higijene u paviljonu, te u vešernici, kantini, skladištu i dr.

- Zatvorenicima su na raspolaganju sljedeće sekcije: likovna, glazbena, rezbarska, novinarska, informatička te knjižnica za osuđenike s 3 000 naslova.

- Zatvorenici imaju mogućnost zadovoljavati vjerske potrebe, za što su im na raspolaganju tri različite i opremljene prostorije za potrebe pravoslavanih, katoličkih i islamskih vjernika.

Tijekom posjeta Kazneno-popravnog zavodu Banja Luka obavljani su povjerljivi razgovori sa zatvorenicima koji si iskazali želju za tim (R. B., G. B., P. V., Z. J., Z. P., Ž. S. i V. T.) i razgovor s dvojicom zatvorenika u otpusnom odjelu (S. B. i D. B.).

Svi zatvorenici, osim jednoga, istaknuli su da nemaju primjedbe na uvjete smještaja u ovome zavodu. Jedan zatvorenik iznio je primjedbu da mu nisu dovoljna dva posjeta od sat vremena jer ima pet članova obitelji koji ga posjećuju, te da mu nije dovoljan jedan paket koji je ograničen na 8 kg. Naknadnim provjerama s upravom Kazneno-popravnog zavoda Banja Luka utvrđeno je da navedena primjedba nije utemeljena.

Nakon što je obišlo KPZ Banja Luka i obavilo razgovore sa zatvorenicima, Neovisno povjerenstvo daje sljedeću

P R E P O R U K U

Ministarstvo pravde Republike Srpske treba osigurati kvalitetne sistematske kliničke preglede čuvara i osoblja zavoda u cilju očuvanja mentalnog zdravlja zaposlenih putem grupnih terapija s psiholozima i sociolozima.

Nakon obilaska i pregleda OPĆI ZAKLJUČAK Neovisnog povjerenstva je da Kazneno-popravni zavod Tunjice u Banjoj Luci ima vrlo dobre uvjete za boravak zatvorenika, a oni su dodatno poboljšani u vremenu između zadnja dva pregleda.

3. Najavljeni posjet KPZ-u Mostar

Najavljeni posjet Kazneno-popravnog zavodu Mostar obavljen je 15. i 16. 11. 2018. Posjet su obavili: Mile Lasić, predsjednik Neovisnog povjerenstva, Azra Alajbegović, prva zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva, Brana Spasojević, druga zamjenica predsjednika Neovisnog povjerenstva, Aleksandar Faladžić i Vedad Gurda, članovi Neovisnog povjerenstva, te Ivana Lovrić, tajnica Neovisnog povjerenstva.

Tijekom posjeta obavljen je razgovor s ravnateljem Kazneno-popravnog zavoda Mostar Borisom Džebom, zamjenikom ravnatelja Mujom Trebovićem i voditeljem Službe osiguranja Marinkom Puljićem.

Prema izjavi zamjenika ravnatelja, ukupni smještajni kapacitet Kazneno-popravnog zavoda Mostar je 144 mjesta za zatvorenike i 32 za pritvorenike. Na dan posjeta Neovisnog povjerenstva u Kazneno popravnog zavodu Mostar bilo je smješteno 84 zatvorenika i 23 pritvorenika.

U Zavodu je u trenutku posjeta bilo ukupno 25 zatvorenika kojima je kaznenu sankciju izrekao Sud BiH i dva pritvorenika koje je uputio Sud BiH.

Također su istaknuli da su trenutačno 24 zatvorenika pod e-nadzorom (narukvice) i da s njima nemaju nikakvih problema.

Rukovodstvo Kazneno-popravnog zavoda Mostar navelo je kako se suočava s velikim problemom kada su u pitanju migranti. Zasad ih je u pritvoru pet iz Somalije. Problemi nastaju pri utvrđivanju identiteta migranata jer Bosna i Hercegovina nema razvijenu DKP mrežu sa Somalijom. Također su naveli problem u komunikaciji jer im je potreban prevoditelj, a jedino ga je moguće osigurati posredstvom ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Obavljenim pregledom konstatirano je da za sve zatvorenike kojima je kaznenu sankciju ili mjeru izrekao Sud BiH postoje uredni uputni akti suda ili rješenje o određivanju ili produljenju pritvora, a koji se zajedno s ostalim važnijim dokumentima drže u dosjeima zatvorenika. Zatvorenici imaju pravo na slobodne posjete jednom mjesečno u trajanju od 4 sata, a pritvorenicima ovo pravo odobrava nadležni sud.

U razgovoru s članovima Neovisnog povjerenstva rukovodstvo Kazneno-popravnog zavoda Mostar istaknulo je da je veliki problem i nedostatak stručnog kadra (nepopunjenost), a najviše nedostaju zavodski policajci. Naime, zadnjih godinu dana ovu ustanovu je, po osnovi umirovljenja i sporazumnog raskida radnog odnosa, napustilo deset zavodskih policajaca. Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta predviđen je 61 zavodski policajac, a trenutačno ih je zaposleno 36. Prije mjesec dana primljeno ih je samo pet po osnovi natječaja, što

ukazuje na potrebu hitnog primanja još najmanje deset zavodskih policajaca. Nadalje je istaknuto da nedostatak zavodskih policajaca predstavlja ozbiljan sigurnosni problem, jer je Zavod u središtu grada i do sada su putem videonadzora zabilježeni slučajevi ubacivanja vrećica s drogom s ulice, pri čemu takvo što nije bilo moguće spriječiti zbog nedovoljnog broja zavodskih policajaca koji trebaju svakodnevno nadzirati tu stranu kompleksa.

U odjelu za zdravstvenu zaštitu Kazнено-popravnog zavoda Mostar trenutno su zaposleni jedan liječnik opće prakse po ugovoru o djelu i tri medicinske sestre. Liječnik dolazi svakog dana i ostaje u zavodu po potrebi, a minimalno dva sata.

Rukovodstvo Kazнено-popravnog zavoda Mostar istaknulo je kako je vozni park u katastrofalnom stanju, o čemu su pismenim putem obavještavali Federalno ministarstvo pravde. Obećano im je da će u idućem razdoblju dobiti jedan policijski kombi „maricu“ i jedno službeno vozilo.

Kad je u pitanju izgradnja novog objekta Kazнено-popravnog zavoda Mostar (Rodoč – Jasenica), rečeno je da je u tijeku otvaranje tendera za drugu fazu izgradnje, a u što su se članovi Neovisnog povjerenstva uvjerali obilaskom na licu mjesta. U prvoj fazi je grubo izgrađen jedan dio predviđenih objekata, a u drugoj fazi trebalo bi zatvoriti otvore na tim objektima (krov i prozori), za što je Vlada Federacije BiH osigurala 4 milijuna KM. Treća faza podrazumijeva opremanje objekata, a za tu svrhu potrebna su dodatna financijska sredstva u iznosu od oko 3,5 milijuna KM.

Tijekom posjeta Kazнено-popravnom zavodu Mostar obavljani su povjerljivi razgovori s jednim zatvorenikom i jednim pritvorenikom koji su iskazali interes za tim:

1. Zatvorenik M. V. iznio je pritužbu na neprilagođenost prostorija za kretanje osoba u invalidskim kolicima poput njega, te mu je uvijek potrebna pomoć druge osobe. Kazao je da je smješten u stacionaru i da mu najveći problem predstavlja odlazak u zahod, koji također nije prilagođen za invalidska kolica. Naglasio je da nema nikakvih problema s drugim zatvorenicima ni s policijskom stražom.

U razgovoru članova Neovisnog povjerenstva s odgovornim zatvorenikom M. V.-a Adisom Šehićim konstatirano je da je M. V. primjeran zatvorenik, da od travnja 2018. godine koristi izvanzavodske pogodnosti i da početkom 2019. godine ispunjava 2/3 kazne kada bi mogao podnijeti molbu za uvjetni otpust. Njegov najveći problem je zdravstvene prirode jer mu je jedna noga amputirana, a i s drugom ima problema te ide na fizikalnu terapiju.

2. Pritvorenica E. V. iznijela je članovima Neovisnog povjerenstva pritužbu na dugotrajan sudski postupak, koji traje već tri godine. Neovisno povjerenstvo izvijestilo je pritvorenicu da nije u nadležnosti ovog tijela postupati po prigovorima zatvorenih i pritvorenih osoba koji se odnose na trajanje sudskog postupka, već isključivo povodom prigovora koji se tiču uvjeta boravka u zavodima i poštivanje ljudskih prava tih osoba u postupku izvršenja kaznenih sankcija i drugih mjera koje su izrekli određeni nadležni sudovi. U vezi s tim je pritvorenica ukazala na problem nepodnošljivih vrućina u Mostaru i da sobe nisu klimatizirane, pri čemu je izrazila bojazan da će njezino zdravlje biti ozbiljno narušeno ako ostane još jedno ljeto u Kazneno-popravnom zavodu Mostar. Obraćala se Sudu BiH tražeći premještaj u Kazneno-popravni zavod Sarajevo, ali nikad nije dobila odgovor. Istaknula je kako je u međuvremenu premještena u drugu sobu, u kojoj su uvjeti nešto bolji, te od tada lakše podnosi visoke temperature za vrijeme ljeta. Također je navela problem sa zubarom, jer se u zavodskoj zubnoj ambulanti zubi mogu samo vaditi.

Nije imala drugih primjedaba na uvjete smještaja i hranu.

Neposrednim obilaskom Kazneno-popravnog zavoda Mostar konstatirano je sljedeće:

- Zatvorenici su smješteni u sobama kapaciteta 2-6 kreveta, svaki zatvorenik ima svoj krevet i ormarić za osobne stvari, a u sobama su još stol, stolci i televizor. Svaka soba ima mokri čvor, wc školjku i kupaonicu. Ipak je primjetno da su prozori u pojedinim prostorijama u kojima borave zatvorenici isuviše mali pa nema dovoljno dnevne svjetlosti, koju je teško osigurati zbog starosti objekta (preko 100 godina) i postavljenih grilja kojima se osigurava intima zatvorenika s obzirom na stambene zgrade u neposrednom susjedstvu.

- Higijenski uvjeti u sobama su relativno zadovoljavajući.

- Zatvorenici imaju na raspolaganju ambulantu, u kojoj rade tri medicinske sestre. Ambulanta je čista i uredna, a opremljena je aparatom za EKG, vagom za mjerenje težine, tlakomjerom i slušalicama. Otvorena je i zubna ambulanta.

- Kapacitet stacionara je šest kreveta, a svaki zatvorenik uz krevet ima ormarić za osobne stvari. Osim toga, soba u stacionaru ima stol, stolce i televizor. U sklopu stacionara je i zahod s kupaonicom. Članovi Neovisnog povjerenstva utvrdili su kako predmetne prostorije nisu prilagođene osobama s invaliditetom, jer je između stacionarne sobe i zahoda s kupaonicom manji zid koji stvara prepreku osobama s invaliditetom, tako da su pritužbe zatvorenika M. V.-a u vezi s tim potpuno utemeljene.

- Kazneno-popravni zavod Mostar ima u funkciji dvije samice opremljene krevetom, stolom, stolcem i mokrim čvorom, pri čemu je jedna izgrađena u vremenu između dva posjeta, čime su poboljšani uvjeti smještaja.

- Na trećem katu Kazneno-popravnog zaoda Mostar je muški i ženski pritvor.

Na temelju svega navedenog Neovisno povjerenstvo smatra da uvjeti boravka i organizacija cjelokupnog života i tretmana u Kazneno-popravnom zavodu u Mostaru nisu na zadovoljavajućoj razini.

Prije svega, zgrada Zavoda je u strogom središtu grada. Duž jedne strane Zavoda je ulica s nizom stambenih zgrada, koje su od Zavoda udaljene svega nekoliko metara. Takvo što je ozbiljan sigurnosni problem, jer bi se iz tako neposredne blizine uporabom određenih oružja i minsko-eksplozivnih sredstava mogli ozbiljno ugroziti životi zatvorenika i zaposlenog osoblja u Zavodu. Također, u takvom okruženju vrlo je teško spriječiti ubacivanje preko zida droge i drugih nedopuštenih sredstava u zavodski kompleks. To je posebno aktualan problem u trenutku kada nedostaje više od 1/3 zavodskih policajaca u odnosu na broj planiran sistematizacijom radnih mjesta. Njihovim zapošljavanjem mogao bi se, bar djelomično, sanirati spomenuti sigurnosni rizik.

Dodatno, zgrada Zavoda je arhitektonski stara građevina (više od 100 godina), zbog čega uvjeti boravka zatvorenika u pojedinim prostorijama nisu na zadovoljavajućoj razini. Razlog tomu su, prije svega, vlaga i neugodni mirisi koji se šire pojedinim prostorijama, ali i nedostatak dnevne svjetlosti u nekim sobama zbog malih prozora. Istina, u dijelu zavodskog kompleksa uz ulicu ne bi bilo preporučljivo ugraditi veće prozore zbog sigurnosti zatvorenika koji borave u tim prostorijama.

Na kraju, prostor stacionara nije prikladan za boravak osobe u invalidskim kolicima, jer ona ne može bez pomoći drugih samostalno koristiti toalet i kupaonicu.

Neovisno povjerenstvo smatra da bi nadležna tijela trebala što hitnije osigurati nedostajuća sredstva za dovršetak izgradnje novog zavodskog kompleksa u mostarskom naselju Rodoč - Jasenica, u koji bi trebalo izmjestiti Kazneno-popravni zavod Mostar.

Na temelju svega navedenog Neovisno povjerenstvo daje sljedeće

P R E P O R U K E

1. Federalno ministarstvo pravde treba osigurati finansijska sredstva za Kazneno-popravni zavod Mostar kako bi se omogućila prilagodba prostorija za nesmetano ispunjavanje osnovnih životnih potreba osoba s invaliditetom.
2. Federalno ministarstvo pravde treba osigurati finansijska sredstva za prijem još najmanje deset zavodskih policajaca u Kazneno-popravni zavod Mostar.
3. Federalno ministarstvo pravde treba osigurati finansijska sredstva za obnovu voznog parka, koji je jako zastario (najmanje jedan policijski kombi „maricu“ i jedno službeno vozilo).
4. Vlada Federacije BiH treba osigurati finansijska sredstva u iznosu od 3,5 milijuna KM radi završetka III. faze izgradnje i opremanja prostorija Kazneno-popravnog zavoda Mostar – Rodoč, na već postojećoj novoj lokaciji Zavoda u ul. Jesenica b.b.

Nakon obilaska i pregleda OPĆI ZAKLJUČAK Neovisnog povjerenstva je da prostorije Kazneno-popravnog zavoda Mostar, na adresi Tvrtka Miloša br. 27, nisu perspektivne za smještaj, boravak i tretman osuđenih osoba (zatvorenika). Zbog toga je potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva za nastavak (II. faza) i završetak izgradnje i opremanje prostorija (III. faza) na već postojećoj novoj lokaciji Zavoda Rodoč - Jasenica b.b. Postojeće prostorije Zavoda stare su više od 100 godina, te se nakon njihove obnove mogu iskoristiti za smještaj pritvorenika s obzirom na blizinu i povezanost županijskog suda (isti kompleks zgrada).

Odjeljak C. Javnost rada

Sjednice Neovisnog povjerenstva pratili su zaposleni u Sektoru za odnose s javnošću Tajništva Parlamentarne skupštine BiH, a predsjednik Neovisnog povjerenstva je, na zahtjev predstavnika medija u BiH, davao i usmene izjave u vezi s radom Neovisnog povjerenstva.

Prema članku 17. Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva, podaci i informacije koje se prikupe za vrijeme kontrole te sadržaj obavljenih razgovora s osobama lišenim slobode, kao i drugim osobama koje mogu dati relevantne podatke, povjerljive su prirode pa su sjednice Neovisnog povjerenstva bile zatvorene za javnost za pojedine točke dnevnog reda.

Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu

Zajednička služba Tajništva Parlamentarne skupštine BiH, sukladno članku 24. Poslovnika o radu Neovisnog povjerenstva, pružala je svu administrativno-tehničku i stručnu podršku u radu Neovisnog povjerenstva. Zajednička služba osigurala je potrebne uvjete za rad Neovisnog povjerenstva angažiranjem stručnog osoblja, ali i osiguravanjem materijalno-tehničkih i drugih uvjeta za nesmetan rad.

POGLAVLJE IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE

a) Zaključna razmatranja

1. a) Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH je svojom Odlukom o naknadama za rad u Neovisnom povjerenstvu, broj: 03/5-50-14-11-11,9/16 od 14. 6. 2016., utvrdilo naknadu za rad članovima Neovisnog povjerenstva u mjesečnom iznosu od jedne osnovice za obračun plaće zaposlenima u institucijama BiH (što iznosi oko 475 KM), pod uvjetom da član Neovisnog povjerenstva bude nazočan najmanje jednoj sjednici Neovisnog povjerenstva, a koja, u pravilu, ne može biti tijekom radnog vremena. Navedenom odlukom nisu utvrđene dnevnice za dolazak na sjednicu Neovisnog povjerenstva, dok se putni troškovi priznaju u visini autobusne karte. Nadalje, navedenom odlukom Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove nije odredilo da Neovisno povjerenstvo može ići u posjete KPZ-ima, pa tako nema ni pravo na troškove tih posjeta, što je temeljna zadaća Neovisnog povjerenstva i čini 90 % rada Neovisnog povjerenstva. Također, posjeti KPZ-ima, posebno detaljni i kontrolni, ne mogu se obavljati kada se održava sjednica Neovisnog povjerenstva, izvan radnog vremena. Pojedini članovi Neovisnog povjerenstva morali su čekati i godinu dana na isplatu ovako umanjene mjesečne naknade. Zajedničko povjerenstvo za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH je, u svojstvu nadležnoga povjerenstva, pri razmatranju Izvješća o radu Neovisnog povjerenstva za 2017. godinu jednoglasno prihvatilo prijedlog da se iz Poglavlja IV. Izvješća Neovisnog povjerenstava, u Dijelu b) *Preporuke*, briše preporuka broj 4 i zamijeni zaključkom koji glasi: „Zajedničko povjerenstvo za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH poziva Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH da

preispita mogućnosti ostvarivanja putnih troškova i naknada za rad u Neovisnom povjerenstvu". Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH razmatralo je ovaj zaključak Zajedničkog povjerenstva za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH te donijelo sljedeći zaključak: "Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove razmotrilo je zaključak Zajedničkog povjerenstva za ljudska prava i preispitalo mogućnost ostvarivanja putnih troškova i naknada za rad u Neovisnom povjerenstvu, te konstatiralo da su navedena pitanja uređena sukladno zakonu, podzakonskim aktima, aktima Parlamentarne skupštine BiH, Poslovniku o radu Neovisnog povjerenstva i Financijskom planu i programu rada Neovisnog povjerenstva za 2018. godinu".

b) Na traženje Neovisnog povjerenstva, Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa dalo je Mišljenje broj: KSI-01-07-2-40-2/16 od 7. 12. 2016., prema kojem članovi Neovisnog povjerenstva imaju status izabranih dužnosnika, na njih se primjenjuje Zakon o sukobu interesa u institucijama BiH, te postoji i obveza dostave redovitih finansijskih izvješća. Tako se članovi Neovisnog povjerenstva od 2016. godine smatraju izabranim dužnosnicima, što u bitnome ugrožava njihovu neovisnost u obavljanju dužnosti, na koju ne bi mogli biti imenovani da su javni dužnosnici.

c) Drastično smanjenje godišnjeg proračuna Neovisnog povjerenstva za 2016., 2017. i 2018. godinu, u iznosu čak 3-4 puta u odnosu na prvi mandat, dovelo je u pitanje redovito obavljanje djelatnosti odnosno funkcije Neovisnog povjerenstva.

d) Članovi Neovisnog povjerenstva ne žele biti odgovorni za praćenje uvjeta boravka u KPZ-ima, postupanje i poštivanje ljudskih prava pritvorenika i zatvorenika ako ne mogu normalno obavljati svoju zakonsku dužnost na koju su imenovani.

e) Zbog svega navedenog, rad Neovisnog povjerenstva u 2018. godini temeljio se na najavljenim redovitim i posjetima kazneno-popravnim zavodima povodom pristiglih pritužbi. Također, Neovisno povjerenstvo je na sjednicama u 2018. godini razmatralo i usvojilo ukupno 56 točaka dnevnog reda, a pod tekućim pitanjima razmatrano je 16 podtočaka. Usvojena su tri zaključka i jedna preporuka. Obradeno je i pripremljeno 63 akata i predmeta koji su otpremljeni na određene adrese (upravama KPZ-a, Ministarstvu pravde BiH, entitetskim ministarstvima pravde, određenim zatvorenicima i pritvorenicima u KPZ-ima i sl.). Neovisno povjerenstvo je u izvještajnom razdoblju razmatralo i pristigle pritužbe zatvorenika i pritvorenika iz nadležnosti ovoga tijela, kojih je u izvještajnom razdoblju bilo ukupno 15, što je zahtijevao pismenu korespondenciju s odgovarajućim KPZ-om i nadležnim ministarstvima.

b) Preporuke

Neovisno povjerenstvo predlaže Parlamentarnoj skupštini BiH usvajanje ovoga izvješća sa sljedećim preporukama, čija je provedba trajan proces, i to:

1. Vijeće ministara BiH treba poduzeti potrebne i konkretne aktivnosti na puštanju u rad novoizgrađenog Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine kako bi ova državna institucija od posebnog društvenog interesa bila stavljena u rad što prije, a najkasnije u drugoj polovici 2019. godine.

2. Nadležna tijela Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH trebaju uskladiti svoje zakonske i druge propise iz ovoga područja sa ZIKS-om BiH, a u cilju jednakog postupanja sa zatvorenicima i pritvorenicima na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

3. Nadležna tijela Federacije BiH i Republike Srpske trebaju riješiti problem zapošljavanja, tj. popune radnih mjesta u kazneno-popravnim zavodima u BiH koja su ostala upražnjena odlaskom u mirovinu ili sporazumnim prekidom radnog odnosa, a s obzirom na to da su za ta radna mjesta već predviđena finansijska sredstva u proračunima entiteta. U tom smislu, Vijeće ministara BiH i vlade entiteta na trebaju primjenjivati aktualne odluke o moratoriju na zapošljavanje na kazneno-popravne zavode u BiH.

PREDSJEDNIK

NEOVISNOG POVJERENSTVA

Mile Lasić

PRIVITAK: Tablični prikaz održanih sjednica u 2018. godini i nazočnost članova Neovisnog povjerenstva

**TABLIČNI PRIKAZ ODRŽANIH SJEDNICA I NAZOČNOST ČLANOVA NEOVISNOG POVJERENSTVA U
2018. GODINI**

Broj i datum održavanja sjednice	Ime i prezime člana Nezavisne komisije				
	Mile Lasić	Azra Alajbegović	Brana Spasojević	Aleksandar Faladžić	Vedad Gurda
26. sjednica 29.1.2018.	+	+	+	+	+
27. sjednica 5.2.2018.	+	+	+	+	+
28. sjednica 26.3.2018.	+	+	+	+	+
29. sjednica 18.4.2018.	+	+	+	+	+
30. sjednica 15.5.2018.	+	+	+	+	+
31. sjednica 5.6.2018.	+	+	+	+	+
32. sjednica 12.7.2018.	+	+	+	+	+
33. sjednica 30.8.2018.	+	+	+	+	+
34. sjednica 24.9.2018.	+	+	+	+	+
35. sjednica 25.10.2018.	+	+	+	+	+
36. sjednica 15.11.2018.	+	+	+	+	+
37. sjednica 13.12.2018.	+	+	+	+	+